

op den Heidelberger catechismus bestudeeren. En dat doen zij natuurlijk.

Ik wijs op de prachtige eerste bladzijden van het eerste deel. Als hij het heeft over de ratiocinatie bij Ursinus.

Ratiocinatie is bedaarde overweging, overleg, sluitrede, syllogisme. Prof. Schilder wijst dan op het doen van den boekhouder, die feiten registreert. Hij is geen rationalist, hij heeft nuchtere werkelijkheidszin. Hij stelt orde op de zaken door discretie, zuivere onderscheiding.

Het syllogisme nu is een figuur in de logica, in het algemeen samengesteld uit drie zinnen: er is een bewering A—major —; daarna een bewering B—minor; ten derde: een conclusie C. Schilder geeft dit voorbeeld: alle menschen zijn sterfelijk. A. Jan is een mensch. B. Dus: Jan is sterfelijk. C. De conclusie. Zoo heeft het waarachtig geloof zijn syllogismen, zijn sluitredenen. De wijsbegeerte eveneens.

Maar Magdalena Aebi zegt van de sluitredenen van Kant, dat zij van deze kracht zijn: de major is: alle sluwe menschen zijn vossen; de minor: alle vossen hebben vier beenen; en dan de conclusie: dus hebben alle sluwe menschen vier beenen.

Heel zijn wijsheid, zoo vervolgt zij, is zuiver subjectivisme, zij gaat uit van de analyse van het ik, waaruit de wereld dan wordt afgeleid.

Ook de Belgische wijze, Vleeschhouwer, constateert: Kant bewijst niets; hij doet alleen zijn best om te bewijzen, maar hij begint met zijn vastigheden, zijn categorieën, vast te stellen, door welke alles zeker is. Ja — maar op ééne conditie, dat men die aanvaardt. Neem ze weg, en alles stort ineen.

Dit is scherpe critiek, maar toch niet de werkelijke oorzaak van het verzet.

Dit verzet zit hierin, dat de mensch ten slotte zich niet kan vinden in de mystiek van Spinoza: niet weenen, niet lachen, niet verwenschen, maar verstaan. En Kant's hulp brengt geen baat.

Zij lachen soms, zij weenen ook, vooral de dichters, de gevoelige menschen; ja, zij verwenschen, zij vloeken het leven met al zijn ellenden, met ten slotte den dood.

En dit is het nu wat ons treft in de wijsheid van een Kierkegaard, een Nietzsche, een Dostojewsky, die thans de geesten verleidt. Die mannen weenden wel, zij klaagden over hun ontzettend lijden. Nietzsche en Kierkegaard. Zij weenen niet alleen, zij verwenschen, zij zoeken een uitweg, een verlossing uit die vreeslijke noodwendigheid, het lot van het gansche leven. Zij vloeken en razen en schelden en — verzinken dan zelfs in wanhoop en krankzinnigheid, zooals het een Nietzsche verging. Maar de lachers zijn er ook. Zooals jonge lantierfanten in Parijs samenscholen in een café rondom den grooten Sartre en met hem tot de slotsom komen, dat zij hun „existeren", dat menschelek lot met zijn dood en hel, trots aanvaarden; ha! dat nemen wij in onze eigen verantwoordelijkheid. Want God is er niet.

Dat is de wijbegeerte van onzen tijd: Nietzsche of Kierkegaard, Jaspers of Heidegger of Sartre. Dat is zijn kunst, zijn poëzie. En zoo zijn wij meteen bij het boek van Rispens: De geest over de wateren.

Met hartelijke groeten en heilbode, uw toegenege
MARNIX.

KERKNIEUWS

Beroepen te:

Nijkerk, K. J. Kapteyn te Haulerwijk.
Sneek, Joh. de Wal te Rijnburg.
Hijken, H. J. Meijerink te Drogham,
Bunschoten-Spakenburg (3e pred. pl.), J. v. Bruggen te Assen.
Houwerzijl-Niezijl, G. Boersema te Katwijk aan Zee.

Bedankt voor:

Hoek, H. v. d. Veen te Duurswoude.
— ZWARTSLUIS. Adres Kerkeraad: H. Huls, Wilgehof D 8a, Zomerdijk, post Wanneperveen.

— HARKSTEDE. Adres Kerkeraad: Ds Joh. den Ouden, Pastorie Geref. Kerk.

— ZUIDWOLDE (Dr.). Het was Dinsdag 21 Maart een heugelijke dag voor de Geref. Kerk van Zuidwolde (Dr.). Na drie jaren vacant te zijn geweest werd candidaat J. Verkade als predikant bevestigd door ds W. Raven van Voorthuizen.

Ds Raven hield zijn intreepreek naar aanleiding van Matth. 11: 27.

Aan de handoplegging werd deelgenomen door ds J. Meijer van Hooft en ds P. van Gorp van Musselkanaal.

Na het beëindigen van dezen dienst beklom de pas bevestigde predikant, ds J. Verkade, den kansel en hield zijn intreepreek naar aanleiding van Hebr. 10: 19 en 20.

Na het uitspreken van de zegenbenede werd de nieuwe predikant toegesproken door den voorzitter, br H. Dorst, namens de gemeente; door ds J. Meijer als afgevaardigde van de classis Hooft en tenslotte door burgemeester H. Jans namens de burgerlijke overheid. Het kleine kerkgebouw kon de schare nauwelijks bevatten.

— DS H. MEULINK. Ds H. Meulink te Enschede heeft tegen 1 Juni a.s. emeritaat aangevraagd. Op 6 Mei zal het 50 jaar geleden zijn, dat Ds Meulink als predikant te Meliskerke (Zid.) bevestigd werd. Hij diende daarna te Hendrik-Ido-Ambacht en te Wollega, en is aan Enschede verbonden sinds 17 Mei 1919. Op 7 April a.s. hoopt hij zijn 75sten verjaardag te vieren.

— ONS PSALMGEZANG. Onder het opschrift: „Schuldige armoede" schreef ds H. J. Schilder in het Utrechtsch Kerkblad een zeer instructief artikel over het psalmgezing in den eredienst, wat we hier doorgeven:

„Op een Zondagavond na den dienst mediteerde ik wat na over de (bij de preek over Zondag 12 H.C.) gezongen psalmen. Ik had moeite met de vraag, waar ik zo direct het rechte antwoord niet op wist. Hoe komt het toch, zo dacht ik, dat juist psalmen die zo duidelijk van den Christus spreken, tot de onbekendste behoren? Die vraag hield me te meer bezig, wanneer ik dacht aan de voorkeur, die zo vaak is uitgesproken voor het Nieuw-testamentische lied, voor het lied der „vervulling", zoals het ook wel is genoemd. Men wil zo graag zingen van den Christus, gelijk Hij ons nu zo rijk is geopenbaard. Doch hoe komt het dan toch, dat wij tegelijkertijd zo vreemd aanzien tegen die wonderschone psalmen, waarin onze rijkdom in den gekomen Christus zo uitbundig wordt gezongen, dat wij ons leven lang de diepte ervan niet pellen? Welk „gezag" over Jezus kan benaderen dien overvloed van heil in den Christus, bezongen bijvoorbeeld in Psalm 45? Kunnen we schoner lied vinden over de zalige gemeenschap van Christus en Zijn duurgekoekte kerk? En welk lied evenaart uit de verte den jubelenden lof op onzen Priester-Koning in Zijn heerlijk Koninkrijk van Psalm 110? Het Nieuwe Testament haalt dien 110den

Psalm keer op keer aan, als wil het zeggen, dat Gods volk van dezen zang maar niet genoeg kan krijgen. En wat doen wij ermee? Hoeveel kinderen leren zulke psalmen op school? Hoeveel gezinnen zingen deze liederen?

Ik zeg niet, dat hiermee alles over de „gezangen-kwestie" zomaar is gezegd. Maar wanneer we over die „gezangen" spreken, mogen we toch eerst met deze dingen ons wel eens heel sterk bezig houden. En dan vooral niet een tegenstelling maken tussen deze en andere psalmen als liederen van belofte en nieuwere gezangen als die van vervulling. Want wanneer wij deze psalmen zingen, zingen wij ze als liederen van vervulling. Die psalmen waren immers, gelijk zoveel profetieën, „geantedeerd". De inhoud was vaak geschreven op het standpunt van den datum van Christus' komst en verhoging. Maar de woorden werden Gods volk op de lippen gelegd, als ware het alles reeds werkelijkheid. Natuurlijk in voor hen verstaanbare woorden en vormen. Maar daarom niet minder werkelijk. Ze „zien" dien heerlijken Koning al en Zijn stralende Bruid. Ze zien den Koning reeds snellen naar den eind-triomp. Het is dus niet zo, dat wij, als wij zulke psalmen zingen, eeuwen terugvallen, een tikje armer worden dan we vandaag zijn. Maar omgekeerd, toen Israël ze zong, deden zij een groten stap eeuwen vooruit. Zij zongen van wat nog komen moest, als was het reeds. Daarom moeten wij vooral niet meewarig neerzien op de psalmen van de oude bedeling. Zomin als wij de „armoede" van die bedeling mogen voorbijzien, mogen wij vergeten, dat het de Geest was die hen in veel gevallen al van volkomen rijkdom zingen deed. Wat wij zingen, is maar niet het woord van David, of Asaf, maar het woord van den Geest van Christus. Die Geest kwam in de „armoede" juist den rijkdom tonen. Wij moeten dus maar niet zeggen: wij zingen de liederen der verwachting, en denken nu de vervulling erbij. Maar: wij zingen de vervulling zelf uit de woorden der oude psalmen. Wat daar bezongen werd, is maar niet een zeker percentage van het heil, waar wij de ontbrekende procenten nu bij tellen. Neen, het was het volle heil. Voller zelfs nog, dan wat wij vandaag al in handen gekregen hebben. Want ook het heil van Christus' wederkomst, de volle vereniging van den Bruidegom, de laatste overwinning van den Koning, is in de psalmen al uitgezongen. Het „profetiaal perspectief" geldt ook hier!

Neen, wij vallen psalmzingend niet terug. Maar zij waren ons door den Geest al eeuwen (of zijn het nog maar jaren tot Christus' komst?) vooruit. En wij zijn vaak nog niet veel beter dan de Emmausgangers, die van Jezus moesten horen hoe duidelijk op elke bladzij van de Schrift van Hem en Zijn opstanding gesproken werd. Het lag er duidelijk in. Maar zij zagen het niet. Wij zien het ook vaak niet. En daar hangt veel mee samen. Heel de vraag hangt hiermee samen, hoe wij den Christus zien in de opening der Schriften. Met onze psalmodie hangt samen onze Schriftlezing, en ons horen van de preek. Onze psalmzang openbaart, wat wij onder stichting verstaan. En de voorkeur voor den eenen psalm boven den anderen doet de vraag rijzen, of wij wel de rechte stichting zoeken en in het rechte gezicht op den Christus ons oefenen. Want inderdaad, het gaat om den Christus. Maar dan de Christus „in het gewaad der Schriften". Ook in het gewaad der psalmen. En heel vaak in het gewaad der onbekende psalmen. En die onbekendheid is dan armoede, vrijwillige, en schuldige, van de kerk in de nieuwe bedeling, die vaak wel wat te gemakkelijk op de armoede van de oude bedeling neerziet."

CORRESPONDENTIE.

De nummers van ons blad van 11 en 25 Maart j.l. zijn niet meer voorradig. DE UITGEVERS.

De Heere schonk ons een dochter.

TINE JOHANNA JACOBA.

J. v. d. BERG.
J. M. C. v. d. BERG—
FLEURKE.

Groningen, 2 April 1950.
Tuinbouwstraat 37a.

Gen. 9:7 en 1.

Gode dankbaar geven wij U kennis van ons vijfde kind op 1 April 1950 en van de bediening van den Heiligen Doop op 2 April.

Haar naam is:

HANNA.

D. BOSVELD.
L. BOSVELD—EVERS.
Velp, Kerkstraat 23.

Tijd. adres: Kraamkliniek,
Evertsenlaan 9, Velp.

Omdat wij D.V. spoedig vertrekken naar Australië, willen we U tevens hartelijk groeten.

(Contact-adres: Hendrik de Cockstichting, v. Houtenlaan 8, Groningen.)

Ter overname aangeboden: in-teekening op Schilder's Heidelbergse Catechismus, met de verschenen deelen 1 en 2 en afl. 1 van dl. 3, met banden, voor f 25. Brieven onder No. 490, Bureau „De Reformatie" te Goes.

Adverteert in dit blad

Zo juist verschenen:

Ds A. M. LINDEBOOM.

**Van Sanherib,
Kornuit en Hoer**

(Open brief aan
Prof. B. Holwerda te Kampen)

Prijs f 0.65.

Ook verkrijgbaar bij de
boekhandel.

J. NIEMEIJER
Uitgever Groningen

HEBT U AL:

**STOA EN LITTERATUUR IN HET
LICHT DER SCHRIFT**

door wijlen Dr R. J. DAM?

Persklaar gemaakt uit nagelaten manuscripten door
drs H. M. Mulder.

Dit boek is het tweede deel van den nieuwen jaargang
van de R.B.-SERIE.

Abonnementsprijs f 2.90 per deel. (Voor niet-abonné's
op deze serie bedraagt de prijs f 5.50.)

Abonneert U bij Uw boekhandel of rechtstreeks bij
de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — GOES,
Giro 36000.

Boekbinderij VAN KUIJK

Voor al Uw Bindwerk.

Reformatie f 3.—
Catechismus f 2.—
Godsopenbaring f 2.—

Zalmstraat 1 - Scheveningen

Uw familiebericht

behoort zeker in
„DE REFORMATIE".
vindt U ook niet.

Berichtgeving over de „VOLKSUITGAVE"
van het „WITBOEK"

„OP DE GRENS VAN KERK EN SECTE"

door H. J. SCHILDER, v.d.m. te Utrecht.

Op enige vertraging moet nog worden gerekend want: In deze uitgave wordt een uitvoerig „Naschrift" opgenomen, waarin de schrijver in verband met de reacties op de eerste uitgave en de verdere behandeling van de zaak spreekt over perspublicaties, Oosterbeek, de Haagse synode, zowel in 1949 als in 1950. Tevens wordt hierin afschrift gegeven van een aantal completerende archiefstukken aan schrijver inmiddels uit de „classe Gorinchem" alsnog toegezonden met bespreking van een en ander.

Aldus is de volksuitgave tevens een vermeerderde editie geworden, die ook de kerkhistorie der laatste jaren, inclusief de dogmatische „verklaring" ter jongste Haagse synodezitting, in het overzicht betreft.

Voor bezitters van de reeds verschenen z.g. „huxe" uitgave, zal al het bijgevoegde afzonderlijk ter beschikking worden gesteld!

Uitgave van Stichting „DE VRIJE KERK"

Postbus 5018 — Rotterdam-Z., Tel. 75525, Giro 208305.

WIST U

dat U thans weer door het aanbrengen van een
nieuwe abonnee op de REFORMATIE-BOEKEN-SERIE
heel mooie premies kunt verdienen?

25e JAA.

Medewer-
Prof. P.
K. v. Hu-
Meulink,
Smilde, C

Alle s-
aan: f
Adm.-s

INHOU-
king voor-
sen in hu-
Pluriform-
het Dien-
- Hoe tel-
Rookten o-

De

Het on-
aan de
Het zou
making
Daarvoor
Zulk een
hoeven t
beurtenis
voorafga
het leven
Maar
den acht
van onze
de volle
weer te g
feiten
de beto-
leven. M-
gevallen
teekenis
Hoe zou
welke de
Ulrum g
niet zulle
daden he
twijfeld
kenis van
houden v

We ku
bij iets,
valt. Bij
kens, dan
daden en
wie die
vollen zi
peild. Dr
beteeken
boven de
voor het
Prof. Gr
schrijft:
auctores
boeken d
en ver b
van op e
aangewe
Wanne
welke H
sproken
moelijkh
staan van
denis van
Maar

1) Dr
1944, pag
2) Dr
klaring, E